

ער בי

בהיותה בת 54 עזבה את ביתה במושב כפר-וור-בורג ויצאה לשבת במושב העולים נוגה, אשר בחבל לכיש, בהעמידה את עצמה לרשות תפקיד קיבוץ-הגלויות במו גופה, בהתאם לסעיף 3 של תק-נון המופת.

ארצי הדלה — עשרך מה רב אם אלה בניך!

כך הספיד צבי גובר את אחיו אפרים. צבי היה אז בן 17 שנה — אפרים בן 20. צבי שירת בגדוד פלמ"ח כנגב, אחיו פקד על בחלקה של ההגנה בדרום. שם, במבואות המושבות העבריות, נפל בקרב, בטרם קום המדינה. כעבור ארבעה חודשים נהרג גם צבי, בהתקפה על משלטי המצרים בחוליקאת. כיום מאוחזים השניים במנותח-עולם בבית הקברות הצבאי בכפר-וורבורג. עץ אזדכרת

לרשותם שטח מצומצם, אשר חלק ניכר ממנו נועד לפרנס. עד שהפרנס יתן את פרי, היה על הווג לפרנס את עצמו ולהקים את משקו מעבודת-חוץ.

אסון ברפת

מרדכי עבד או כפועל בתחנת הנסיונות ברחובות. ערב אחד ערך בדק יסודי ברפת ומצא על הפרה קרציות. הוא מילא כלי בקטלידי, טבל בו מברשת ושפסף היטב את העגלה. כיוון שהחרופה אזלה, הספיק למרוח בה רק את עטיניה של הפרה. בבוקר שבקה כבר העגלה חיים והעטין של הפרה הפך גוש בשר שותת-דם. מרדכי לא הבין כראוי את עצת המדריך על השימוש בחומר החיסוי; במקום לערבב אותו באלף חלקי מים, נתן בו רק עשרה. העור של העגלה נשרף כולו. את עינוייה של הפרה היו מוכרחים להפסיק ולמכרה לשחיטה. רפת הגוברים נתרוקנה. בעיני כל איכר, זהו אסון ממש, מכת-טבע אכזרית. כך נראה הדבר גם למרדכי גובר. נוסף לזה, העיקה עליו גם מחלת בנו אפרים. אך רבקה מצאה את הכוח להתנחם ולנחם את בעלה. כאשר שב מעבודתו בערב שמע קול שירה בוקע מחלונות ביתו. בתוך הבית המקושט קיבלה אשתו את פניו בשמחה: "אשרינו שהילד יצא מסכנה. תהיה העגלה כפרתו!"

אפרים הציל את המצב

חיים במושב נמשכו תוך מאמץ מתמיד. ב-1936 פרצו המאורעות. מסביב לכפר בילו שכנו כפרים ערביים. לילה אחד נכנסו לבית גובר מפקד ההגנה במקום. "יש שני חב"רים מן הקבוצה השכנה שהגיעו אלינו ואי-אפשר לתת להם ליחי לביתם", הודיע. צריך לי-העביר הודעה על כך לקבוצה ואין לי כרגע מי שידע לאותה". ואז באה הבקשה שהפתיחה את ההורים: "אבקש להעיר את אפרים. הוא יודע לאותה". הנער בן העשר למד את המלאכה מבלי להודיע להוריו, בעקבו מן הצד אחרי ה"שיעורים שניתנו לשנים מבני הכפר המבוגר".

שבע, בתו הבכירה של אחד העולים, שנת-עוררה בגרענת בגיל שנתיים. אחיה בן הארבע נהג להוביל אותה לפעמים ברחוב ואם נמאס לו הדבר, היה עוזב אותה לנפשה ובורח והיא צעקה עד אשר באו לעזרתה. מספרת האם השכולה: "גדרתי נדר לא לזוז מן הכפר, עד שאראה את ליהו מסודרת בבית החינוך לילדים עוורים בירושלים."

החיים בבית-הספר

רבקה גובר לא הקדישה את עצמה לייעודה החדש בשעות הפנאי. היא קבעה כי ההתמסרות לעולים חחדשים, הזקוקים לעזרה והדרכה, קודמת לכל. כאשר הוקמה מערכת קסטינה ב-1951 יצאה לשם. ללא הכשרה מקצועית, ללא ידיעות שנרכשו בסימני, התנדבה, בשעת המחסור החמור ב"מורים, ללמד את בני המעברה. לעומת החסר לה הביאה האשה בעלת העיניים הרכות והשיער המלבין את כל נשמתה לתפקידה. תחילה לימדה באוהל, כשהילדים יושבים על האדמה, ללא מקום לתלות לוח. אחר-כך עברו לצריף, ישבו על הרצפה, הביטו בלוח על הקיר. כעבור זמן מה, פנה חשדנותם של התלמידים והם החלו נוהגים בחופשיות. המורה השתדלה לזכור מילדותה הרחוקה מה היה עושה המורה שלה במקרים כאלה, החליטה: להוציא את המתפרעים מן הכתה. כעבור חצי מספר התלמידים המרצאים, שהצטופפו ליד החלונות, גדול מזה שנשאר בפנים. הם גם נראו מאושרים יותר. "נאלצתי לחשוב", הודתה אחר-כך, "כי מורי — זכרונו לברכה — היה בעל השפעה גדולה ממני". הילדים חזרו לכתה. כעבור שנתיים, כאשר שבה למשקה ול"מפחתה, הופיע שליח הקרן הקיימת בביתה של רבקה גובר, ובפיו בשורה על אות הוקרן רה לעבודתה: הנהלת הקרן הקיימת הח" ליהו להעניק את דגל ירושלים, לשנת תשי"ג. לבית-הספר במעברת קסטינה. דגל זה ניתן מדי שנה לבית הספר המצטיין בהישגיו.

שיחת רעים בין מרדכי ורבקה גובר, לבין שכניהם העולים החדשים במושב נוגה בחבל לכיש. הכפר מונה 30 משפחות שנאספו מבין העולים, תושבי המעברות.

חרדת קודש. שנתיים מחייה הקדישה רבקה גובר לארגון בית-הספר של מעברת קסטינה ולחנוך בניו. ההתמסרות נשאה פרי: דגל ירושלים של הקרן הקיימת הונעק לבית ספר זה. בצילום רבקה גובר ותלמידי הנושק את הדגל.

הפגישה עם ליהו

ות שני הבנים פער חלל גורא בחיי אמם. היא המשיכה בעבודות המשק, התמסרה לשירות אנשי הכפר במשלטים ול"חילי צה"ל שלחמו מסביב למושב. היא טיפלה בקברי החיילים שהתרבו בקצב מוח"ר ריד בקצה הכפר, ניחמה הורים שכולים שבאו לביקור. אך תיכף ממש, בונה, שוב לא היה לחייה. היא מצאה אותו כמעט כמקרה, קילומטרים אחדים מבינה, בין אוהלי העולים החדשים. בביקורה הראשון במושב חצב, ביום קיץ לוהט, לפני חמש שנים, מצאה באמצע הרחוב ילדה קטנה. היא היתה מוזהמת ולבושת קרעים, פרע תלתלים שחורים כיסה את פניה. הילדה ישבה ובכתה. רבקה ניגשה אליה, הרימה את השיער מעל מצחה — ונודעועה: שתי עינים לבנות, מתות, הביטו עליה במבט קפוא. היא לא יכלה לשאול אותה דבר, כי לא ידעה את שפתה — שפת ערביי טריפולי. היא אחוה בידה, נכנסה לבית הראשון לשאול עליה. שם אמרו לה כי זוהי ליהו העוזרת, בת

רם. למחרת הביא לו המפקד שיק סוכריות, כאות הוקרה על מילוי התפקיד.

משפחה של מתנדבים

ל העולם ירדו ימי מלחמה. הסוכנות היהודית הכריזה על גיוס לשורות הצבא הכריטי. מרדכי עזב את משקו, התייצב ב"לשכת הגיוס. אך בדיקה רפואית פסלה אותו. הוא שב למשקו מאיכוב. בכל בית אחר היה הדבר מסיים את פרשת ההתנדבות. האב הציע את עצמו ונפסל, שני הילדים היו צעירים מדי. לא כן במשפחת גובר. האם עזבה את ילדיה, את בעלה, ואת משקה, ולתדהמת השכנים, התנדבה לצבא. שעה שאחיה מובלים למשרפות, קבעה היא, מקומם של כל יהודי נאמן בשורות ה"לוחמים. גם בתוך הצבא התנדבה, במחנות החיילות הצעירות קשה היה למצוא כאלו שהסכימו לעבוד במטבח. השירות ליד הגנה ועל פני ארצות רחוקות קסם הרבה יותר. רבקה צעדה שוב צעד אחד קדימה. בבית כזה לא יכלו הבנים אלא לספוג

כוס ההתנדבות עד תום

אולי חשבה רבקה גובר לרגע קט כי תמו שליחותיה, כי שוב תוכל לספל רק בכחה חייליה ובאסתר, הילדה היהודית שבאה לביתה לחסות מועם הגשמים במעברת גי"ר לים ונהייתה לבתה המאומצת. אולם כאשר נפתחה החזית החדשה במל"חמת ההתיישבות, ידעה "אם הבנים", כפי שכנה אותה בן-גוריון בהתרגשות, איזה מקומה. יחד עם בעלה, יושב-ראש מועצת אזור באר-טוביה ובתה חיה עזבה את ביתה, עברה לפני חודשיים לגור בנוגה, מושב עולים קרן וחסרכל בחבל לכיש. לא כמדריכה ה"חוזרת מדי שבת לביתה ולא כעסקנית ה"מבקרת במקום לשם הספה, כי אא כמתיישבת חדשה הלכה.

"ארצי הדלה — עשרך מה רב, אם אלה בניך!"